

Pensjonsordninger og mobilitet

*Presentasjon på Pensjonsforum, 23. mars
2018*

Erik Hernæs
i samarbeid med **Simen Markussen** og **Knut Røed**

*Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning
Ragnar Frisch Centre for Economic Research
www.frisch.uio.no*

Bakgrunn

- Pensjonsordninger kan hindre skifte av jobb og gunstig tilpasning på arbeidsmarkedet
- AFP kan tapes hvis en skifter «for nær» det aktuelle uttakstidspunktet
- Skifte av foretak i privat eller ut av offentlig sektor kan redusere framtidig pensjon
- Det kan særlig skje både ved skifte mellom ordninger av YP type eller ved å gå ut av YP ordningen
- Vanskelig å identifisere effekter, fordi foretak med ulike pensjonsordninger er ulike også på andre måter

Analyser

- Pensjonsreformen gir nye muligheter for å identifisere effekter
- Overgangsreglene mellom ny og gammel AFP fører til at fødselskohorter har ulike «kritiske aldre» for jobbskifter inn i og ut av AFP-området
- Private pensjonsordninger har ulik «generøsitet»
- Omleggingen av TP fra YP til IP gir endringer i mulig pensjon
- Dette blir utnyttet for å identifisere virkninger på mobilitet

Privat AFP

- Ansiennitetsreglene skaper kritiske aldre: når en må ha vært i AFP-området
- Overgangsreglene skaper variasjon mellom kohorter
- Ny AFP er enklest ved at det ikke avhenger av redusert yrkesaktivitet og vi ser på 1949-1954 kohorter, siden disse kun hadde adgang til ny AFP
- Ser bare på overganger fra foretak uten AFP og til private foretak med AFP

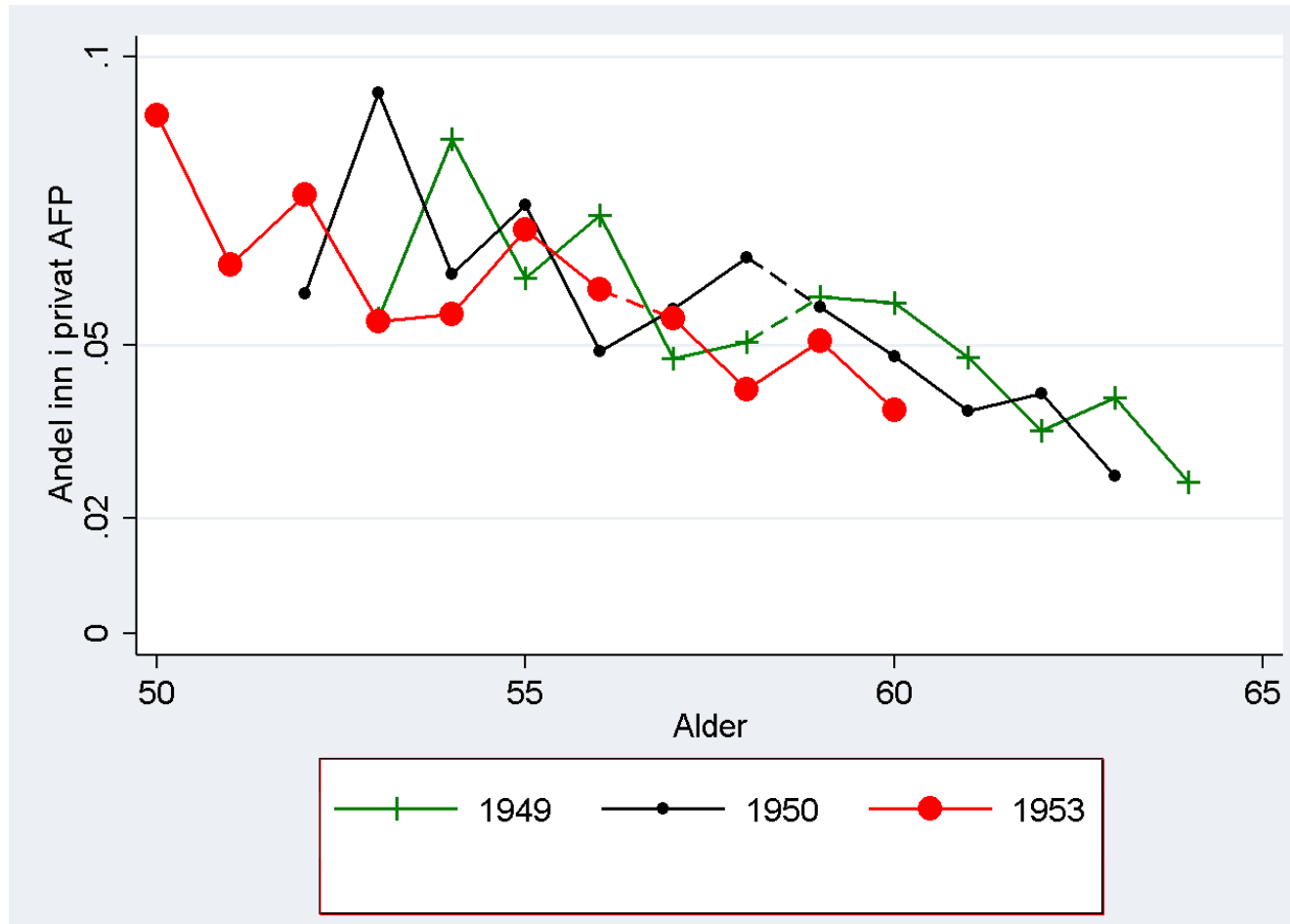
Overgang inn i privat AFP og mulig gevinst

Kohort	Opptjening	Høyeste startalder for sammenhengende opptjening	Opptjeningsstart ved opphold	Siste år for start av sammenhengende opphold	Laveste alder for start av uttak
1944	3 av siste 5	59	58	2003	66
1945	3 av siste 5	59	57	2004	65
1946	3 av siste 5	59	57	2005	64
1947	3 av siste 5	59	57	2006	63
1948	3 av siste 5	59	57	2007	62
1949	3 av siste 5	59	57	2008	62
1950	3 av siste 5	59	57	2009	62
1951	3 av siste 5	59	57	2010	62
1952	4 av siste 6	58	56	2010	62
1953	5 av siste 7	57	55	2010	62
1954	6 av siste 8	56	54	2010	62
1955	7 av siste 9	55	53	2010	62

Overgang inn i privat AFP og mulig gevinst

Kohort	Alder									
	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
1949		5,5	8,6	6,2	7,3	4,8	5,1	5,8	5,7	4,8
1950	5,9	9,4	6,2	7,4	4,9	5,6	6,5	5,7	4,8	3,9
1951	8,6	6,7	7,3	5,3	5,5	6,6	5,7	5,0	4,1	4,5
1952	6,7	7,2	5,0	5,4	7,1	6,1	5,3	4,2	4,8	3,6
1953	7,6	5,4	5,5	7,0	6,0	5,5	4,2	5,1	3,9	2,6
1954	5,0	5,7	7,1	5,3	5,6	6,6	4,6	3,6	1,4	
1955	6,2	7,2	6,4	5,7	4,7	4,9	4,4	1,6		

Utenfra og inn til privat AFP

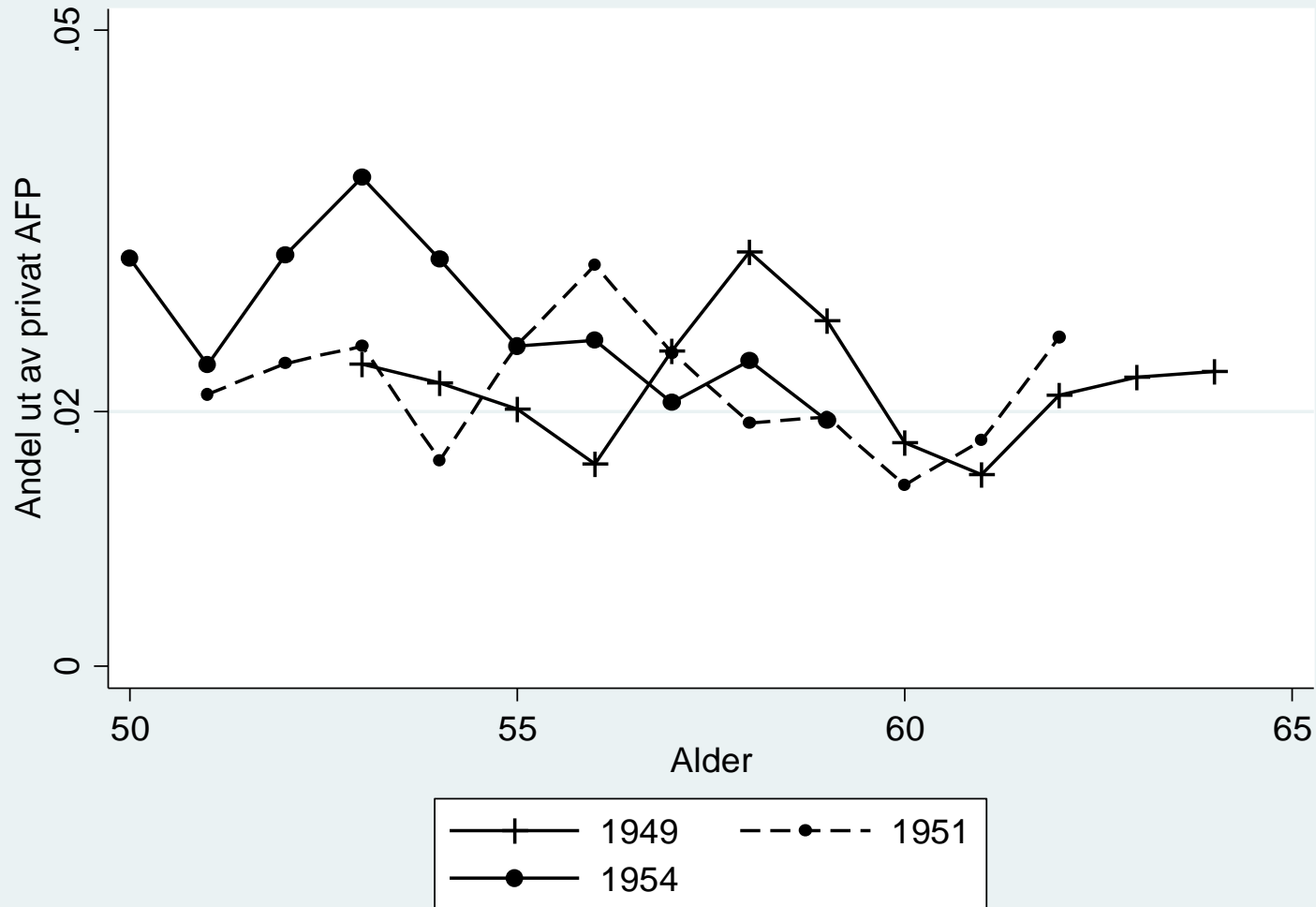

Utenfra og inn til privat AFP

Ny AFP mulig	I alt	Menn	Kvinner
		<i>I alt</i>	
Koeffisient	0,0074**	0,0039**	0,0138**
Standardavvik	(0,0011)	(0,0014)	(0,0018)
t-verdi	6,8	2,8	7,9
Antall observasjoner	511222	331287	179935

Ut av privat AFP, jobb begge år

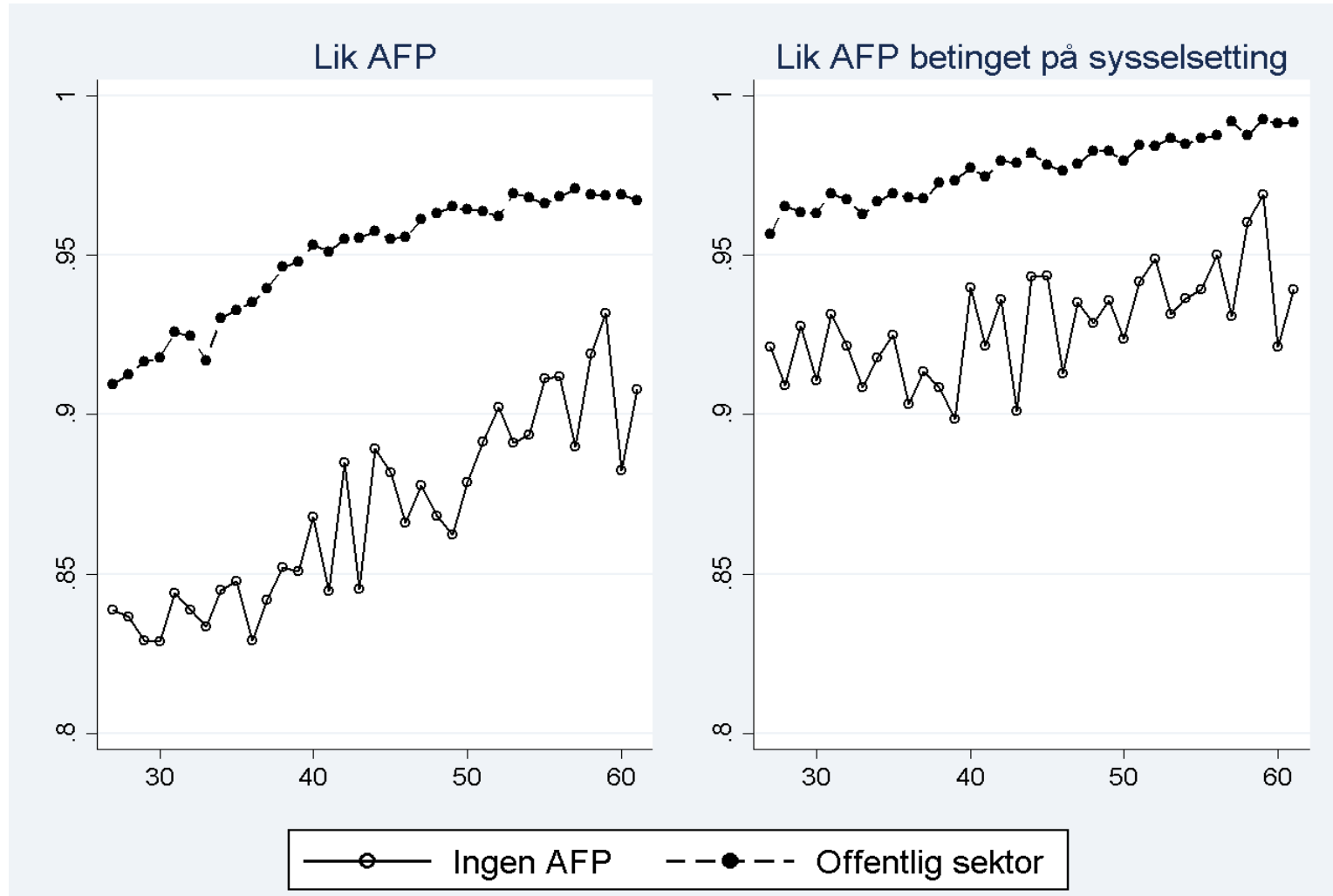
Matching

- For andre overganger har vi ikke noe «naturlig eksperiment» slik for inngang i AFP, og vi bruker matching, to typer
  - Personer i offentlig AFP/tjenestepensjon versus ingen AFP
  - Personer med privat ytelsespensjon versus innskuddspensjon
- Matcher ved yrke, utdanning, kjønn, alder, lønn, år, næring og generøsitet (privat YP)

Innlåsning offentlig sektor

- Avgang fra offentlig sektor kan medføre tap av både AFP og TP.
- Når er ser bort fra lønnsøkning og andre gevinster, er det faktiske pensjonstapet størst midt i yrkeslivet.
- Et forventet tap av pensjon kan imidlertid veie tyngre når pensjonsalderen nærmer seg.

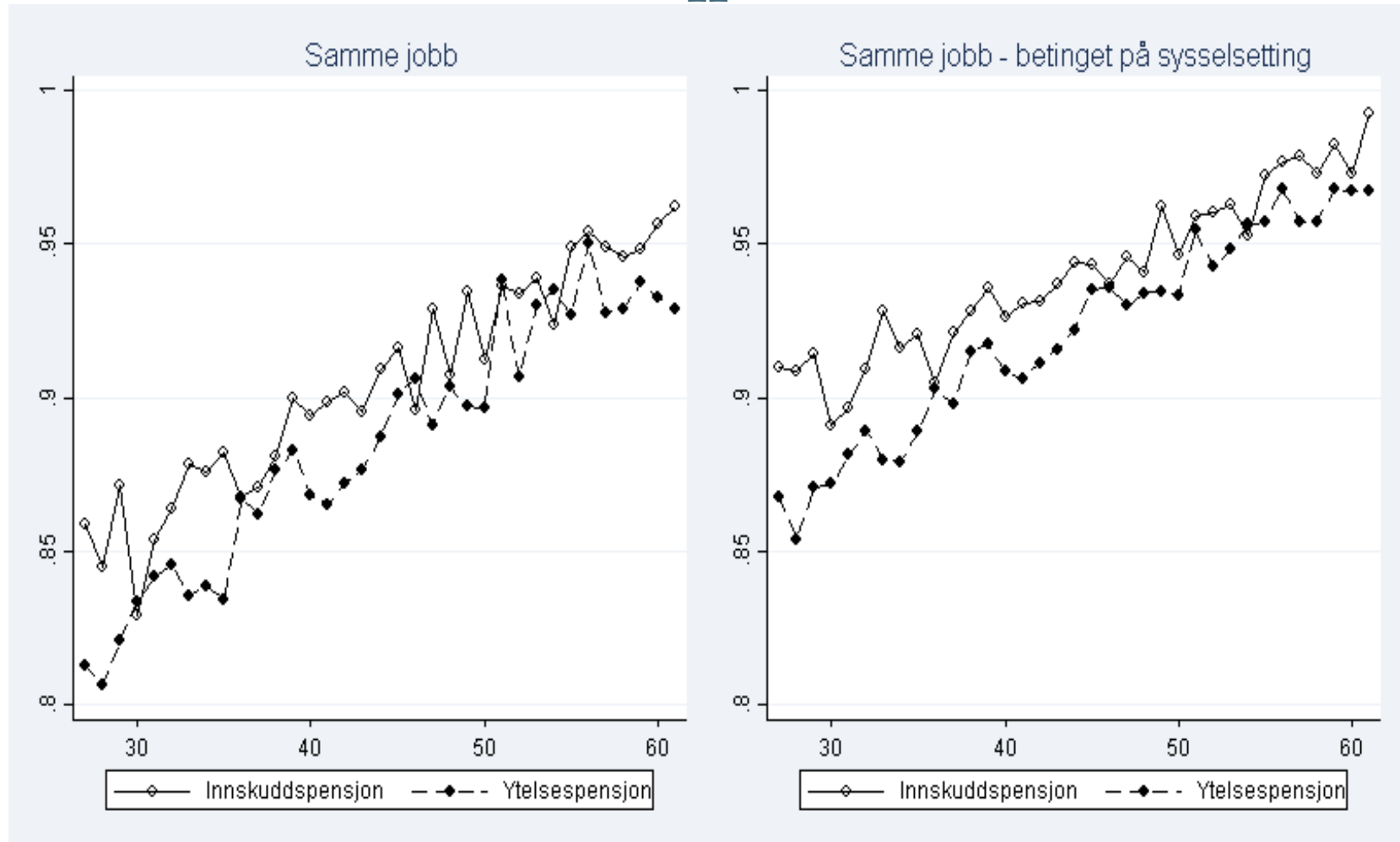
Stabilitet: Offentlig sektor vs ingen AFP

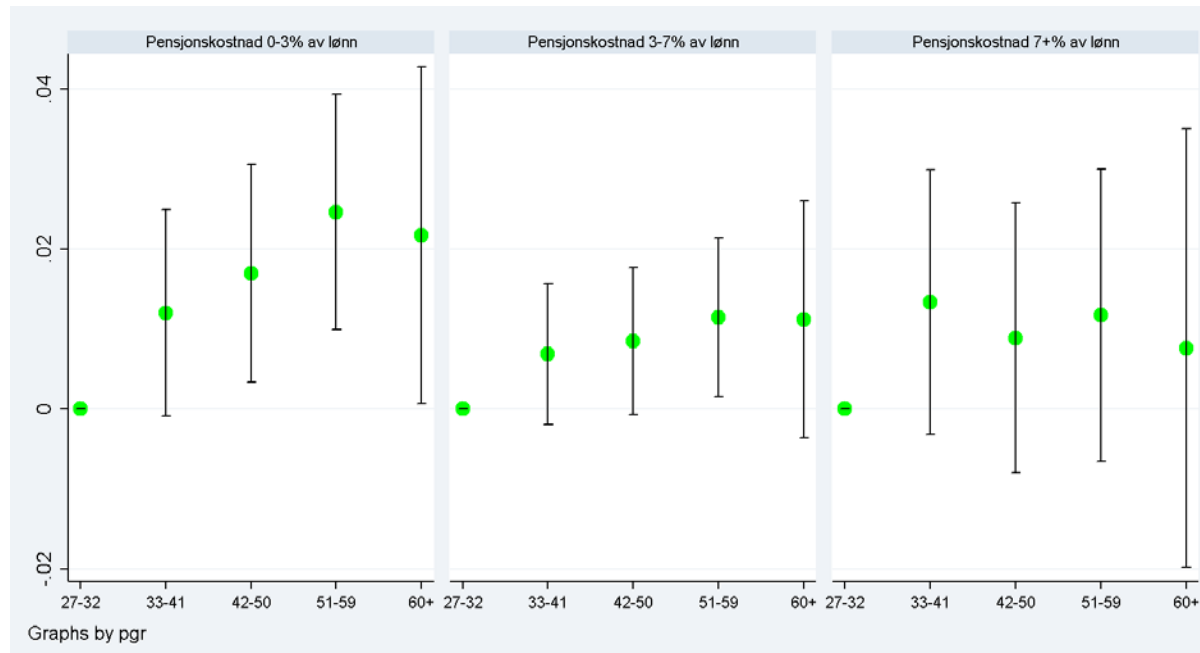
Tjenestepensjoner

- Bruker pensjonskostnader, pensjonsforpliktelser og lønnssum til å skille mellom YP og IP og til å måle «generøsitet»: pensjonskostnader i prosent av lønnssum.
- Personer som er i foretak som er identifisert i regnskapene med pensjonskostnader, YP hvis de også har pensjonsforpliktelser, IP ellers.
- Ideen at personer med YP taper ved bytte, og mer jo mer generøs.

Andel i samme jobb fra år til år, privat sektor, YP og IP

Forskjell i andel i samme jobb mellom YP og IP. Endring med aldersgrupper fra 27-32.

Oppsummering

- Svake effekter av AFP i privat sektor: litt høyere inngang før kritisk alder
- Vanskelig å spore en (forventet) aldersprofil i innlåsning i offentlig sektor. Nivået på avgang lavere, men ikke sikkert dette skyldes pensjon.
- Ikke klare resultater for privat YP.